

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ד' כסלו תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה ל | דף הכולל: ביצה כד.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרנ"ג עד תחילת סימן תרנ"ה.
מוסר: חובת השמירה - פרק ח' מ"וכמה רוב טוב" עד תחילת פרק ט'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פתיחה עד סוף הפתיחה

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"כך הצלחתי לקנות דירה ב-15 אחוז ממחיר השוק שלה" | מהו הדבר הראשון שעליו יש לוותר בשידוכים? –
התשובה של מרן הגראי"ל | "נטמן בבית שם ועבר" – ההנהגה המעניינת של הגרבי"צ פלמן זצ"ל | 2267

על דא ועל הא

כולנו מכירים את הנוטריקון על שמו של החודש
שזה עתה נכנסנו אליו: 'פיס', 'לב'. אבל מה
הוא טומן בחובו? נדמה שלאור רעיונו של רבי
לוי יצחק, ניתן להגיע להבנה מעניינת בכך...

כיס או לב, על מה אתה חושב?

קדושה וטהרה, ודעתו וליבו מרוכזים תמיד סביב מחשבות של תורה וירא"ש, ובעבודה שבלב - זו תפילה, ורק כב"דרך אגב", ב'שיירי' מוחו, הוא מותיר מקום לחשוב ולחשב הוצאות הכיס - עניני הממון והפרנסה וכדומה, ושאר קיצוצי התקציב, לכן 'שיירי' מאכלו סגולה הם לפרנסה טובה.

על אותה הדרך, היה ממשיך ר' לוי יצחק ואומר: 'שייריים' של בעל בית סגולה יש בהם - לא פחות ולא יותר - ל...יראת שמים'. ומאותה סיבה. משום שבעל בית - ראשו ורובו, מוחו וליבו נתונים המה תמיד על הכיס, על עסקי ממונו ועסקיו ועושרו, ורק בערב - בסוף היום, פה ושם לעיתים מזדמנות, ב'שיירי' מוחו, יש לו קצת זמן ללב - לחשוב על יראת שמים, ולכן שיירי מאכל של בעל בית, הם סגולה (עדיין לא בדוקה ומנוסה...) ליראת שמים.

הרב יהושע כהן

ליל שבת. צועדים אב ובנו יחדיו לחצרו של האדמו"ר הקדוש והטהור לעריכת השולחן. שם הם יזכו לראות את הרבי מקדש על היין בקדושה ובטהרה. בהמשך גם יתברכו בברכת 'שבת שלום' כשהאדמו"ר לעיתים אף יניף אליהם את ידו, ולאחר שירי שבת מעוררי שמחה ורגש, יזכו גם להנות מדברי תורתו, ולטעום משיירי סעודתו.

באם נבקש להעמיק ולקיים הצצה קטנה לעולמם של החסידים, הרי שזאת יש לדעת ש'שייריים' של הרבי אינו דבר של מה בכך. לאחר אכילת האדמו"ר, רבים הם שיכספו ויתאספו לחטוף ולטעום את 'שיירי' סעודתו של מנהיג העדה.

על מה ולמה?

בשמו של הגאון רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, אומרים, כי 'שייריים' של צדיק יש בהם סגולה לפרנסה טובה.

וההסבר והקשר הוא נפלא.

מאחר והצדיק נתון ברוב שעות היום והלילה למחשבות של

זוהי כמובן רק פרפרת בעלמא. אבל נדמה שבערב ראש חודש כסלו, ולאור הקיצוצים וגזירות החד פעמי של ממשלת הרשעה

ב'שיריים', בשעות פנאי קטנות ונדירות מתפנה לחשוב על הכיס, על הבלי העולם, על הכסף ושאר ירקות.

לא שאפשר לזלזל בקושי הכלכלי שקיים, ולהתעלם מהגזירות של ממשלת הרשע, אבל כן כדאי ונכון שנשתדל כמה שפחות לעסוק בכך, ויותר להתמקד בענייני תורה ועבודת ה'.

אנו כבני תורה, אסור שה'שיריים' שלנו יהיה היראת שמים. אסור שהתפילה שלנו תראה כ'שיריים' - מצוות אנשים מלומדה. אי ואבוי לנו אם הלימוד יהיה רק כמו שיירי סעודה, לקינוח, לפיצוח, לתחביב. התפילה צריכה להיות מרכז החיים שלנו, הלימוד אמור להיות מרכז העניינים.

בקיצור, המצב צריך להיות כזה, שבבוקר אחרי ארוחת בוקר (שיריים), כשאנו עולים לבית המדרש - בית חיינו - לסדר א', נרגיש כאילו רק אז אנחנו הולכים להתחיל סעודה מול 'שולחן ערוך' מלא במעדנים וכל טוב. כיס או לב - על מה אתה חושב?

החד פעמית, אפשר לקחת את הרעיון הזה הלאה לתוך החיים שלנו.

החודש הנוכחי שאנחנו זוכים להכנס אליו כעת כסלו שמו. ורבים רואים לחלק את שמו ל-2 חלקים: כיס, לב. כולנו מכירים את הנוטריקון הזה, אבל מה הוא טומן בחובו? נדמה שלאור רעיונו של רבי לוי יצחק, ניתן להגיע להבנה מעניינת בכך.

כיס ולב הם שני הדברים שבהם מרוכז האדם במשך ימי חייו. לכל אחד יש שתי דאגות בחיי היומיום שלו, דאגה על הכיס - גשמיות, ודאגה על הלב - רוחניות. מי יותר ומי פחות.

השאלה היא, מה היא בעינך 'הסעודה העיקרית' ומה ה'שיריים'?! לנו נשארה הבחירה. כל אחד וה'שיריים' שלו.

יש אדם שבאפשרותו לדאוג ש"בזכותו" יזכו אנשים רבים לירא"ש - ע"י שהם יאכלו את שיירי סעודתו, אבל הוא בסה"כ יהיה בעל-בית פשוט...

אבל אדם חכם דואג שהוא עצמו יהיה מלא וגדוש בתורה ובעבודת השם, ראשו וליבו יהיה נתון ביראת שמים, ורק

הסיפור היומי

בני הזוג הגיעו לחולון במקום לראשל"צ, הווייז לא פועל ויום שישי היום...

ואיך קרה שה'בוס' הנוקשה שחרר את העובדת קודם הזמן?

בלית ברירה, שאלו אחד מעוברי אורח והוא העמידם על טעותם, לא 'ראשון לציון' כאן אלא 'חולון', ולא זו הדרך ולא זו העיר אותה אתם מחפשים... כשרצו לחזור על עקבותיהם ולנסוע לראשון לציון, התברר להם כי מורה הדרך 'נרדם' ואין כעת אפשרות להעירו'... ומבלעדיו הרי הם 'אבודים' לגמרי...

יחוגו וינעו כשיכור, והעמידו את הרכב בצדי הכביש ושאלו עובר אורח כיצד יסעו, ניסה להסביר להם עד שראה שאין הדברים מתיישבים על הלב, וכשראה את מצוקתם אמר להם: "הנה הנני מנהל משרד כאן בעיר, ואחת מהעובדות אצלי מתגוררת בראשון לציון, אשחרר אותה קודם הזמן, והיא תצטרף לנסיעתכם ותדריך אתכם בכל פניה ופניה שאתם פונים". וכך הוה.

מיד בעלותה על הרכב שחה להם בהתרגשות עצומה, כי בדרך כלל היא עובדת עד שעה מאוחרת, ובאותו ערב שבת לא הספיקה עדיין להכין כל צרכי השבת, ולא ידעה מה תעשה, שהלא הזמן קצר והמלאכה מרוב, ובתקופה זו כניסת השבת הרי היא בשעה מוקדמת, ו'מאין יבוא עזרי', והתפללה לאבינו שבשמים שיחוס וירחם וישלח עזרו מקודש.

אך לזאת לא פיללה, שה'בוס' הנוקשה שחרר אותה קודם

סיפר מגיד המישרים הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א לפני כמה שבועות נלב "ע בעי"ת בני ברק יצ"ו בערב שבת קודש איש זקן ושבע ימים, כשהוא מותיר אחריו משפחה עניפה מרובת צאצאים בלעה "ר. מסע הלוויה החל בבני ברק ומשם יצאה לעבר בית העלמין ב'ראשון לציון'.

כשרצו להתחיל ב'קבורה' הבחינו שאחד מ'חתני' הנפטר נעדר (עם נוו "ב), ומפני כבודם החליטו להמתין, הזמן חלף ואין 'זכר' מהם, גם לא הצליחו בשום אופן להשיג עמהם קשר, עד שכעבור שעה 'נמצאה האבידה' והגיעו האובדים ל'בית החיים'. מיד הזדרזו לקבור את המת מפני השבת המשמשת ובאה.

משבררו אצלם להיכן נעלמו, סיפרו, שמיד ביציאתם מבני ברק 'אמרנו' ל'מורה הדרך' הנקרא 'ווייז' (waze) שעליהם להגיע לבית הקברות, אלא שבטעות נכתב שכוונתם לבית הקברות שבעיר 'חולון', ואכן כיוון אותם בכל פרשת דרכים אנה יצאו ואנה יבואו, עד שהגיעו לביה"ח בחולון, ועדיין לא ידעו שהם נמצאים כאן ב'טעות', נכנסו לתוך ביה"ח והחלו לחפש אחר המון העם בני משפחתם, אך לא ראו אפילו איש אחד, חשבו שמא יש עוד 'כניסות' ושבנו לרכבם לחפש ולא מצאו כלום.

אינו עובד, ו'בדיוק' פגשו את ה'בוס' שיש לו עובדת מראשון לציון, ויוצא מגדרו לסייע בעדם, והכל כדי לעזור לאשה אחת כשירה להכין ההכנות לשב"ק, ולמלאות מה שביקשה והתפללה...

הזמן, אך היד ה' תקצר?... ואתה עמוד והתבונן בנפלאות ההשגחה הפרטית, כיצד שומע תפילה ומסבב כל הסיבות מנהיג עולמו להיטיב לבריותיו, מביא אנשים לעיר אחרת ב'טעות', וגם ה'וויז'י

פרשת השבוע

"אני מוציא מהכיס את כל הדברים שלא קשורים ללימוד, ואומר בפה: 'מעתיק ועד סיום הלימוד, אין מפתחות, אין ארנק, אין תעודת זהות, אין רשימות של סידורים דחופים... יש רק את הגמרא'"

"נטמן בבית שם ועבר" - ההנהגה המעניינת של הגרב"צ פלמן זצ"ל

את המחשבה בשעת הלימוד, ובפה אני אומר: "מעתיק ועד סיום הלימוד, אין מפתחות, אין ארנק, אין תעודת זהות, אין רשימות של דברים שצריך לסדר, אין כלום. יש רק את הגמרא והסוגיא אותה אנו באים ללמוד". וכך מתוך מחשבה דיבור ומעשה, הדברים חודרים לתוך הלב, ובשעת הלימוד, חוץ מהסוגיא הנלמדת פשוט לא קיים דבר.

וסיים ואמר: תנסה לעשות כן גם אתה, ותצליח.

ואכן, סיים ר' משה קפלן, מובן שניסיתי אף אני לעשות כן. וראה זה פלא, בשעת הלימוד אין בראש שום דבר, רק הסוגיא הנלמדת ותו לא מידי. ועד היום אני מנחיל את הדרך הזו לתלמידיי.

כמובן, שכל זה היה עוד לפני צאתו של הפלאפון לאוויר העולם.

(שלמים מציון)

הנהגה מעניינת נהג הגרב"צ פלמן זצ"ל, שבכל עת שנכנס לבית המדרש ללמוד היה מוציא מכיסו את כל החפצים שהיו באותה עת בכיס - מפתחות, ארנק, מסמכים וכו', ומניח אותם למשמרת מחוץ לבית המדרש עד סיום הלימוד.

מספר הגר"מ קפלן: כאשר נכנסתי בצעירותי לשיבת פוניבז' זכיתי ללמוד בחברותא עם הגרב"צ פלמן וראיתי את ההנהגה המיוחדת הזאת. באחד מהימים שאלתי אותו לפרש הדבר. ובמתק לשונו ענה לי בפשטות:

כאשר באים ללמוד בישיבה, צריכים להתנתק מכל הדברים שבעולם. אין עכשיו שום דבר חוץ מלמוד. אבל בשביל להכניס בהרגשי הלב את הידיעה הזאת, לא מספיק רק מחשבה, אלא צריך גם דיבור ומעשה. לכן אני עושה מעשה - מוציא מהכיס את כל הדברים שאינם קשורים ללימוד, ויכולים להטריד ולהפריע

קול העם

את הרווח הראשון ראיתי מיד לאחר הבניה. במקום מגורינו יש רוחות עזות שמעלות את מחיר ההסקה, והבניה שמעלי החלישה את הרווח, כך שחסכתי הרבה בעלות החימום. אבל זה היה רק הכסף הקטן...

כל מה שאדם עושה, לעצמו הוא עושה

נקדים את המאוחר]. אמרתי להם תנו לי שהות של שבועיים, ואז אענה לכם תשובה. בדקתי במשך שבועיים וראיתי ששום נזק משמעותי לא יקרה, חתמתי להם כמובן.

את הרווח הראשון קצרתי ממש לאחר שהם בנו. כתוצאה מכך שאנו גרים ברמות יש רוחות עזות שמעלות את מחיר ההסקה, תוספת קומה מעלי החלישה את הרווח, כך שחסכתי ממון רב בעלות החימום.

זה הכסף הקטן, ועכשיו לכסף הגדול: לפני 16 שנה הוחלט

לפני למעלה מ-26 שנה בעזרת ה' זכיתי לקבל דירה מחברת 'עמידר' בהשתדלותו של הרב אריה דרעי שליט"א מגדולי עסקני היהדות החרדית. הדירה כמובן לא הייתה רשומה על שמי ושילמתי כל חודש שכירות זולה מאוד, כ-400 שקל [מדובר לפני למעלה מ-26 שנים].

יום אחד באים אלי שני שכני בקומה מעלי ומבקשים שאחתום להם שאני מרשה להם לבנות על הגג. אחד השכנים אפילו אמר לי שזה יסתום לי נזילה שיש לי בתקרה [כך היה לבסוף, אבל כל

כך שיכלתי לקנות את הדירה ב-15% מהמחיר.
ראיתי עין בעין, כי חסד שאדם עושה לחברו, בסופו של דבר
הוא המרוויח העיקרי מכך.
(תודות לקורא 'הפנתח' ששיגר לנו את הסיפור, שבדידו הוה)

בממשלה שמי שיש לו דירה מעמידר יוכל לקנות אותה ב-15%
מהמחיר, בתנאי שמחיר הדירה לא עולה על סכום מקביל
בשקלים ל-200,000 דולר. הגיע שמאי לדירה שלי, וכתוצאה
מתוספת הבניה הוא הוריד את ערך הדירה בסכום ל-50,000 דולר,

יהלומים מגדולי ישראל

**"בתי כבר בגרה, ועדיין לא מצאה את זיווגה,
ורעייתי אומרת שאנו חייבים לוותר על משהו.
האם צריך לוותר? ועל מה יש לוותר?". מרן
הגראי"ל השיב: תוותר על "מה יאמרו הבריות"...**

קטעים מתוך הספר החדש "חכימא דיהודאי"

בנים (ומנה באוזניו שמות של כמה ישיבות טובות אחרות) ואז
ירוח לך.
הוא שמע לעצתו, ובתקופה קצרה אח"כ, בתו התארסה עם
בחור מאחת הישיבות הללו שמנה באוזניו.

עש"ק בהר תשע"ד. פלוני אלמוני: "יש לי הצעה לשידוך שרוב
בני הבית שם נמוכים והבחור עצמו לא נמוך ולא גבוה, האם זה
חיסרון?"

תגובה שיש בה מעט תשובה: "אתה מכיר את הגמרא בבא
מציעא, שבן ננס אומר: 'כיצד הלה בא לידי שבועת שוא' (בהערצה
ובקול רם מאד): בן ננס! בן ננס!..."

- "אם הבחור אכן היה 'בן ננס', הייתי לוקח אותו ללא בעיה..."
רַב אהרן-ליב נהנה מדבריו, ולעניין למעשה השיב לו: "בסדר,
אפשר לך לקחתו לחתן". המשיך ואמר לו: "בן ננס היה תנא.
מה יגידו לעתיד לבוא, 'עמוד בן ננס?!', יאמרו - 'עמוד הצדיק
הגדול!"

ומי לנו גדול מה'חפץ חיים' שהיה נמוך במיוחד. וכן באמריקה
ראו את שר התורה רבי משה פיינשטיין, ובא"י את גדול הדור - רַב
אהרן-ליב נמוך הקומה.

שאלו מה הסגולה לשידוך?
"לא לחפש חסרונות, זו הסגולה".

(במה' bama.org.il)

"בתי לא צעירה ומציעים לי הצעות שונות, ורעייתי אומרת
שאנו חייבים לוותר על משהו, האם צריך לוותר, ומה הדבר
הראשון שיש לוותר?"

תוותר על "מה יאמרו הבריות..." - הייתה התשובה.
חלפו עליו ועל בתו, כמה חודשים וכמה הצעות שידוכין, עד
שזכה להבין 'הלכה למעשה' את המשפט שאמר לו רַב אהרן-ליב.

מה ענין גאווה לשידוכין?! על כך נשמע פעם קולו של רַב
אהרן-ליב בתקיפות רבה, ובעין דומעת: "הגאווה מכלה את כולם,
מציעים שידוך לבחור ואומר שצריך משהו מיוחדת, וכן הבת
ואביה אומרים כי רוצים את הטוב שבעולם הישיבות, והם לא
מבינים שזה 'דבר שלא בא לעולם'..."

פלוני התייעץ בענין שידוך לבתו: "אמרו לי שהבחור מתעניין
בעוד דברים, והוא מאד חברותי, האם זה לא חיסרון בהתמדה?"
רַב אהרן-ליב: אתה רוצה את המתמיד הכי גדול? אם כן, עליך
לצעוד כמה דורות לאחור, עד רבי שמעון בר יוחאי... (עין שבת
דף י"א ע"א: לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחביריו, שתורתן
אומנותן).

בתו בגרה, והוא בא לשאול: מה לעשות.
רַב אהרן-ליב הקשיב, גם התעניין במצב במשפחתו לכאן
ולכאן, ואז לפתע אמר לו: אני מבין כי יש לך כמה בנים בישיבות
שונות, וכל הצעה שמציעים מהישיבה שבה הם לומדים, הבחור
נפסל. תשמע להצעות שידוכין מישיבות אחרות, שאין לך שם

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"כמה אנשים טועים בענין זה, שכששומע אדם לשון הרע ורכילות מהוריו או מאשתו, מקבל זאת כאמת, כי חושב שהם בודאי לא ישקרו לו. וזו טעות גמורה..."

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

מאלף שנוכל לומר עליו שנאמנים דבריו אצלנו כשני עדים, שלא יגרע או יוסיף אפילו תיבה אחת בענינים אלו של לשון הרע, שאנשים רבים אינם חושבים זאת לאיסור בעוונותינו הרבים; וגם שלא יהיה שום לימוד זכות על אותו אדם, ושיהיה בזה תועלת להבא.

והוסיף ה'חפץ חיים' שכמה אנשים טועים בענין זה, שכששומע אדם לשון הרע ורכילות מהוריו או מאשתו, מקבל זאת כאמת, כי חושב שהם בודאי לא ישקרו לו. וזו טעות גמורה, כי לא שייך לומר אפילו על אשתו שנאמנת אצלו כשני עדים, ומלבד זאת צריך שלא יהיה שום צד זכות בדבר, ושיהיה תועלת להבא, ואינו מצוי כמעט במציאות שיתקיימו כל התנאים.

גם לענין מסיח לפי תומו, כתב שכמעט קשה למצוא מסיח לפי תומו לדינא, ובפרט שעל פי דין יש ספק גדול ועצום האם מותר להאמין בלב לדבריו של מסיח לפי תומו, ועל כן השומר נפשו ירחק מזה. ולגבי דברים הניכרים - יתבאר בסעיפים הבאים בעז"ה.

הסעיפים הנלמדים בימים אלו ממשיכים לעסוק בדיני קבלת לשון הרע באופנים שבהם יש סיבה לכאורה לקבל את הדברים - או מאדם שנאמן עליו כשני עדים, או מאדם שמסיח לפי תומו, וכן אם יש 'דברים ניכרים' שהדבר אמת.

בכל שלושת האופנים הללו, ההיתר לקבל את הדברים ולהאמין להם הוא רק באופן שלא ניתן לדון לכף זכות, ורק אם המספר ראה את הדבר בעצמו. וגם אז אסור לשומע לספר את הדבר לאחרים, ואסור לו לבזות את הנידון בדברים מחמת זה, וקל וחומר להפסידו בממון או להכותו ח"ו. אמנם למעשה, קשה להתיר קבלת לשון הרע גם באופנים הללו, וכפי שמסכמים עניין זה בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מתוך דברי החפץ חיים כאן ובמקומות נוספים:

לגבי אדם שנאמן עליו כבי תרי, כתב ה'חפץ חיים' שבזמננו הסכימו הפוסקים שאין לומר על אף אדם שהוא נאמן כשני עדים, כי לא ברור לנו הגדר בזה. מלבד זאת לא מצוי אפילו כמעט אחד

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

ממה חשש רבי יוחנן בן זכאי שעמד ותיקן עוד תקנה זכר למקדש?

ראש השנה דף ל

משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי

ותירץ בעל ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל: שאחר שתיקן רבי יוחנן בן זכאי זכר למקדש, חשש כי יבוא יאוש לישראל על כך שעושים תקנות 'זכר למקדש' מחשש שכחה, כי מי יודע מתי יבנה בית המקדש אם מתקנים תקנות על מנת שלא ישכחוהו. וכאשר עמד ותיקן שיהא יום הנף כולו אסור, והלא טעם תקנה זו מפרשת הגמרא (ר"ה ל. סוכה מא.) 'מהרה יבנה בית המקדש, ויאמרו: אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מזרח, עכשיו נמי ניכול'. וא"כ תקנה זו באה לומר שבית המקדש יבנה בקרוב, לפיכך שתי תקנות אלו - שאין כל קשר נראה לעין ביניהם - נסמכו במשנה יחדיו...

המשנה אומרת: בראשונה היה הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד, משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה, זכר למקדש, ושיהא יום הנף כולו אסור. גם במסכת סוכה (מא.) מובאת משנה זו, ואומרים שם התוספות (ד"ה ושיהא) שהרבה תקנות תיקן רבן יוחנן בן זכאי, והטעם ששתי תקנות אלו הוזכרו יחד משום שנתקנו יחד. ומקשים התוס', ותימה, מדוע במסכת מנחות (סח.) שגם כן מובאת התקנה על יום הנף שכולו אסור, לא הובאה גם התקנה של הנטילת לולב. ונשארים בקושיא.

בהבדלה של מוצאי שבת חול המועד סוכות - האם ניתן לברך 'בורא מיני בשמים' על ההדסים?

- "הזמנה, לאו מילתא היא", דהיינו, הזמנת חפץ לשימוש מסוים, אינה כלום, ואין בה כוח להחיל איסור או קדושה על החפץ. ולכן אין איסור להריח אלא הדס שכבר קיימו בו את המצוה, אבל הדס שעדיין לא השתמשו בו למצוה, אף אם כבר הוכנס לתוך אוגדן הלולב ('קוֹיִשְׁקֵל'), וקשרום יחד - מותר ליהנות מריחו ואף לברך עליו.

[שו"ע תרנג, א-ב, ומשנ"ב ב רד; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו 10]

חפץ שהוקצה למצוה, אסור בהנאה; ולכן, אסור להריח במשך כל ימי חג הסוכות - כולל שבת - הדס שקיימו בו את מצות ארבעת המינים, וכל שכן שאין לברך עליו. ואף בהבדלה של מוצאי שבת חול המועד, אסור להשתמש בהדס זה לברכת 'בורא מיני בשמים'. ולאחר החג מותר להריחו.

הלכה זו, אמורה רק בנוגע לחפץ שכבר קיימו בו את המצוה, אבל חפץ שרק הוכן למצוה, אין בכך כלום, כיון שכלל הוא בידינו

מדוע יש להימנע מהרחת האתרוג לפני חג הסוכות?

כאשר ההנאה אינה מן ההנאות הייעודיות של החפץ, אמורה רק ביחס להנאה שאין בה ממש, כמו ריח. ולמעשה, יש להימנע מהרחת האתרוג מאז שייעודה לקיום המצוה - אף בימים שלפני החג - עד לאחר החג; משום שהפוסקים נחלקו אם מברכים עליו את ברכת הריח, וראוי שלא להיכנס לספק.

[שו"ע תרנג, א, ומשנ"ב א-ג; ביאורים ומוספים דרשו, 8; וראה שם, 4]

כאמור, חפץ שהוקצה למצוה, אסור בהנאה. הלכה זו אמורה רק ביחס להנאות הייעודיות של החפץ. ולכן, הדס מיועד להרחת, וכשהוקצה למצות ארבעת המינים - הוקצה מהנאה זו, ולכן אסור ליהנות מריחו.

אולם, אתרוג, שהוא פרי שבעיקרו מיועד לאכילה, אף אם הוקצה למצות ארבעת המינים, מותר ליהנות מריחו, כיון שאינו מיועד להנאה זו.

ויש שכתבו, שהיתר זה של הנאה מחפץ שהוקצה למצוה,

מדוע רצוי להחליף בכל יום בחג הסוכות את המים שההדסים והערבות מונחים בהם?

להיזהר שכמות המים המוספים לא תהיה גדולה יותר מכמות המים הקיימים, כיון שרק באופן זה נחשב הדבר כהוספה, ולא כהחלפת המים.

ואם יש לו מים המוכנים בכלי, ושכח להניח בתוכם את המינים בערב יום טוב, נחלקו הפוסקים אם מותר להניחם במים ביום טוב עצמו.

[שו"ע תרנג, א, ומשנ"ב ג-ד; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ו 5]

רבים נוהגים להניח את הלולב, ההדס והערבה, במים במשך ימי החג כדי לְשַׁמֵּר את רעננותם, והפוסקים משבחים מנהג זה. וכמו כן, רצוי להחליף את המים בכל יום, כדי לשפר את תועלתם.

וביום טוב ראשון של סוכות, מותר להחזיר את המינים למים, אבל אסור להחליף את המים. ומותר להעביר את המים הקיימים לכלי אחר, וכן מותר להוסיף עליהם מים; ויש שכתבו, שיש

* מעיקר הדין, ניתן ליטול את ארבעת המינים מיד לאחר עלות השחר, אך היות ורוב הציבור אינם יודעים מתי בדיוק עלות השחר, תיקנו חכמינו ז"ל שיקימו את המצוה רק מהנץ החמה ואילך.
* בכל יום מימי חג הסוכות, אסור לאכול סעודה לפני נטילת ארבעת המינים, כדי שלא ימשכו בסעודה וישכחו מלקיים את המצוה. ואכילה מועטת, או שתייה מועטת, המוגדרת כ'טעימה' - מותרת מן הדין, אך אין להקל בכך כי אם 'לצורך גדול'.
* בשנים קדמוניות, נהגו אנשי ירושלים לאחוז בידם את ארבעת המינים מעת הליכתם לבית הכנסת, עד שובם לביתם. ובימינו, רק המפורסם כמדקדק במעשיו רשאי לנהוג כן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו המרחק המקסימלי שניתן להרחיק שלוש דפנות 'שְׁלֵמוֹת' של הסוכה זו מזו?

האחרים; וזאת בתנאי שקצוות הדופן השלישית נמצאים בתוך עשר אמות לדפנות המקבילות. ויש שהוסיף שגם באופן זה צריך שאחד מקצוות הדופן השלישית, יהיה סמוך לאחת הדפנות המקבילות במרחק של פחות משלושה טפחים.

[שו"ע תרל, ג, ומשנ"ב יז-יח; ביאורים ומוספים דרשו, 21]

סוכה שיש לה שלוש דפנות 'שְׁלֵמוֹת', כלומר, באורך של שבעה טפחים לפחות, אין צורך שתגענה זו בזו, וכן אין צורך בהשלמה של 'צורת הפתח', לא לדפנות עצמן, ואף לא בצד הרביעי; אלא די בכך שהדפנות מקיפות יחד שטח של סוכה, כלומר, שאחת מהן מקבילה לחברתה, והשלישית נמצאת באחד משני הצדדים

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

ד' בכסלו | רבי רפאל כדיר צבאן ב"ר יעקב זצ"ל, מרבני טונים ורבה של נתיבות, בעל זרע יעקב, נפש חיה ועוד

היום היתה הנבואה האחרונה שנאמרה ברוח הקודש (כפי שמופיע בזכריה ז' א'): "ויהי בשנת ארבע לדריוש המלך...." שבה נאמרו דברי התוכחה והמוסר ובסופה נאמרו דברי הניחומים והשלום.

יארצייט:

- תמ"ט: רבי אליהו ב"ר יהודה קובו זצ"ל, אב"ד בסלוניקי ובעל שו"ת אדרת אליהו.
- תקס"ו: רבי צבי הירש ב"ר שאול מרגליות זצ"ל, רבה של יאזלוביץ-גליציה.
- תקע"ב: רבי שמואל ב"ר מרדכי געליש פולנסקי זצ"ל, רב ואב"ד בקלניבלט ובערי אוקראינה.
- תרל"ח: רבי יעקב דוד ב"ר ישראל יצחק קאליש זצ"ל, האדמו"ר הזקן מאמשינוב.
- תשט"ז: רבי יעקב מרדכי ב"ר ישראל (מברז'ן) ברנדווין זצ"ל, אדמו"ר מסטרטין.
- תשנ"ה: רבי רפאל כדיר צבאן ב"ר יעקב זצ"ל, מרבני טונים ורבה של נתיבות, בעל זרע יעקב, נפש חיה ועוד.

מה אענה בפני בית דין של מעלה?

מסופר על הגה"צ רבי סלמאן מוצפי, שיראת ה' טהורה היתה תמיד לנגד עיניו, ובכל פעולה שהיה ספק אם מותר לעשותה, היו שומעים ממנו את המשפט: "מה אענה בפני בית דין של מעלה?!"

(עולמו של צדיק עמ' 162)

אם בעת נסיון של חשש איסור עולים בליבנו "היתרים" למיניהם, נשתדל להיות כנים עם עצמנו האם זה יתקבל בבית דין של מעלה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il